

MINDRE ISOLATION SOM STRAF I DANSKE FÆNGSLER – HVORDAN?

Arr. Institut for Menneskerettigheder og
DIGNITY

Professor MSO Linda Kjær Minke, Juridisk Institut, Syddansk Universitet

Tre regel- og praksisændringer i de senere år

Styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v. (2016).

Udvidelse af rygeforbuddet i kriminalforsorgens institutioner m.v. (2017)

Nye retningslinjer for upassende sprogbrug og adfærd (2017).

1. Styrket indsats mod mobiltelefoner (2016)

Strengere disciplinærstraf for at afskrække indsatte fra at besidde mobiltelefon m.v. i fængslet

Ordlyden af § 67 i straffuldbyrdelsesloven ændres fra »en indsat kan blive ikendt en disciplinærstraf« til »en indsat skal af kriminalforsorgsområdet ikendes disciplinærstraf.«

Kilde: Lov nr. 641 af 8. juni 2016 (styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v.) med virkning fra den. 1 august 2016.

1.1. Disciplinærstrafniveauet for besiddelse af mobiltelefoner m.v. (lukket fængsel)

1 gang: 15 dages strafcelle. Tilbagekaldelse af retten til udgang samt 6 måneders udgangsspærring.

2. gang inden for 12. mdr.: 21 dages strafcelle. Tilbagekaldelse af retten til udgang samt 6 måneders udgangsspærring.

3. gang inden for 12 mdr.: 28 dages strafcelle. Tilbagekaldelse af retten til udgang samt 6 måneders udgangsspærring.

A wooden gavel is positioned diagonally across the left side of the slide. Its head rests on a white, three-dimensional paper scroll that is shaped like a paragraph symbol (§). The background is dark and out of focus, suggesting a courtroom or library setting with bookshelves.

2. Udvidelse af rygeforbuddet (2017)

Sfbl. § 67, stk. 1 nr. 6: En indsat skal straffes disciplinært »ved overtrædelse af de regler eller anvisninger, der gælder for rygning i institutionen.«

Genstandsbekendtgørelsen § 2, stk. 1 nr. 16: Røgtobak og rygeremedier samt genstande til brug for fremstilling af cigaretter, såfremt besiddelsen m.v. finder sted i eget eller andre indsattes opholdsrum.

Kilde: Lov nr. 1726 af 27. dec. 2016 om ændring af lov om røgfri miljøer og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Udvidelse af rygeforbuddet i kriminalforsorgens institutioner m.v.) med virkning fra den 1. april 2017.

2.1. Disciplinærstrafniveauet for overtrædelse af rygeforbuddet (lukket fængsel)

1. gang: Advarsel

2. gang inden for 3 mdr.: Bøde på 50 kr.

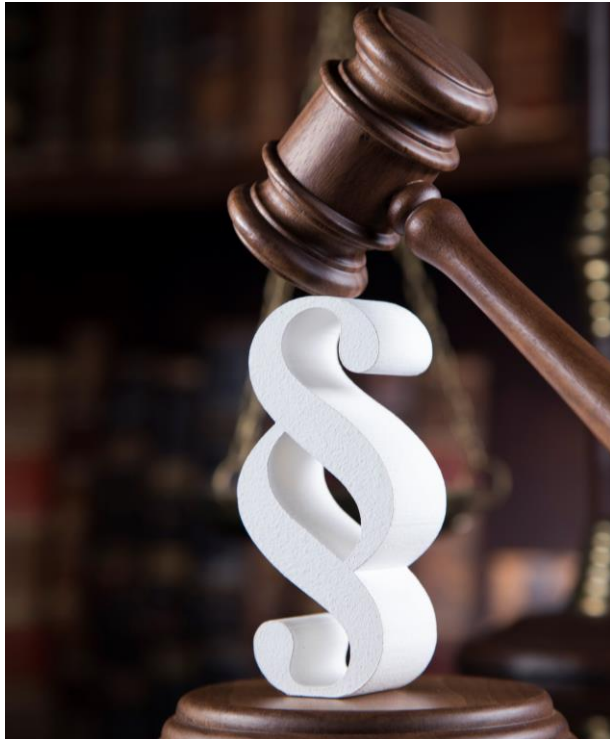
3. gang inden for 3. mdr.: Bøde på 75 kr.

4. gang inden for 3. mdr.: Bøde på 100 kr. + 3 dages betinget strafcelle.

5. gang inden for 3 mdr.: 3 dages ubetinget strafcelle.

6. gang inden for 3. mdr.: 3-5 dages strafcelle.

3. Nye retningslinjer for upassende sprogbrug og adfærd (2017)

»Det skal være slut med at tale grimt og opføre sig dårligt. Både over for medindsatte og over for personalet (...) Det dur for eksempel ikke at kalde nogen luder, nazisvin eller snotabe. Det dur heller ikke at sige »Jeg knepper din mor« eller »Fuck dig«. Det dur heller ikke at give nogen fingeren, at rulle med øjnene eller slå hårdt i bordet for at understrege en pointe.«

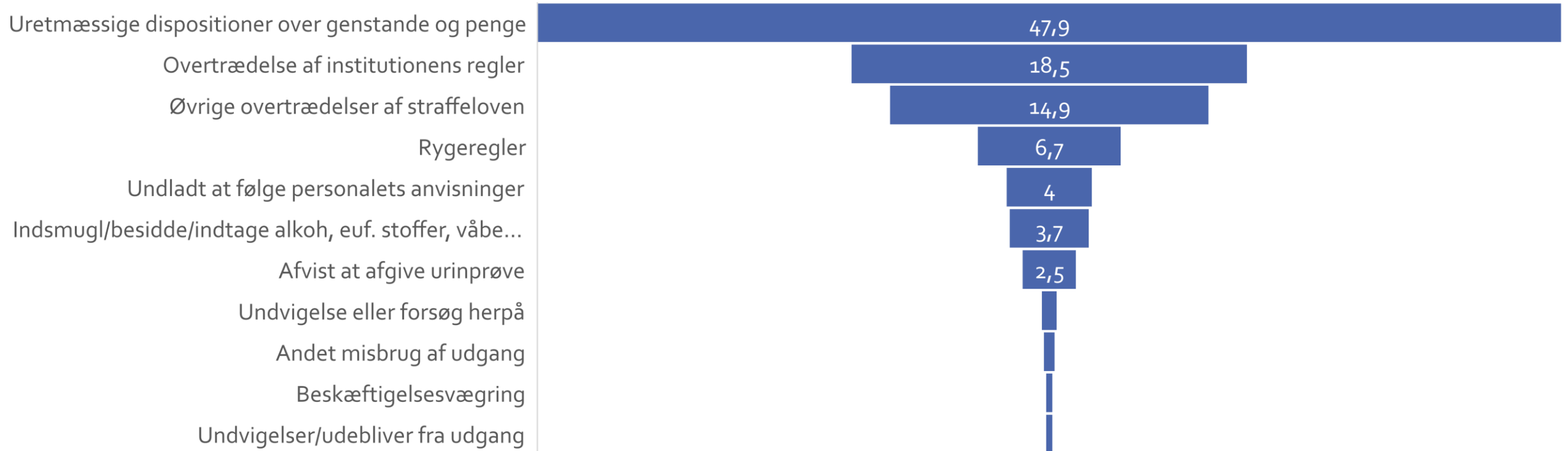
3.1. Disciplinærstrafniveauet for upassende sprogbrug og adfærd (lukket fængsel)

1. gang: ubetinget strafcelle i 3-5 dage.

2. gang inden for 3 mdr.: ubetinget strafcelle i 5-7 dage.

3. gang inden for 3. mdr.: ubetinget strafcelle i 7-10 dage.

Hvis den indsatte er placeret i åbent fængsel, skal det i de nævnte situationer overvejes, om der skal ske overførsel til lukket fængsel.

Kilde: Kriminalforsorgen: Statistik 2019, tabel 5.2, side 42.

Begrundelser i procentandel af ubetinget strafcelle (N=4.422) i 2019

Skøn under regel?

SKØN VED VALG AF REAKTION

Sfbl. § 68. Som disciplinærstraf kan anvendes advarsel, bøde og strafcelle.

VALG AF REAKTION

»Vi har fundet et SIM-kort (...) Han har været her i ét år, og det [SIM-kortet] er ugyldigt, men han er i besiddelse af noget, som kan bruges i en mobiltelefon altså noget mobiltelefontilbehør, så han blev idømt femten [15] dages strafcelle for at være i besiddelse af det (...) jeg var nødt til at gøre det.« (Sikkerhedschef citeret i Minke, 2019:23).

Politisk udmelding om strafniveau

»Der vil blive iværksat en række initiativer for at bekæmpe ulovlige mobiltelefoner i fængsler og arresthuse. Bl.a. med afsæt i redegørelsens anbefalinger iværksættes følgende 21 initiativer til bekæmpelse af ulovlige genstande og generel styrkelse af kontrolindsatsen (...) 13) Automatisk disciplinærstraf for besiddelse af mobiltelefoner og andet kommunikationsudstyr, 14) Tredobling af disciplinærstraffen (i førstegangstilfælde fra 5 til 15 dages strafcelle).«

Kumulation af straf

TIDSMÆSSIG GRÆNSE PÅ 4 UGER

Sfbl § 70, stk. 1. Ved ikendelse af strafcelle som disciplinærstraf fastsættes varigheden under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et tidsrum af højst 4 uger.

KUMULATION AF STRAF

»Nogen af dem får nogle ordentlige strafcelleanbringelser. Vi har en siddende, der sidder med treoghalvtreds [53] dage.« (Fængselsbetjent, IP20 citeret i Minke, 2019:23).

»Jeg er jo blevet taget med mobiltelefon (...) Jeg fik otteogtyve [28] dage. Tre dage inden de otteogtyve [28] dage var gået, visiterede de min celle igen, og så fandt de en ledning, der var selvgjort, og så fik jeg otteogtyve [28] dage igen (...) Jeg kom også i retten og fik syv dages fængsel.« (Indsat, IP8) citeret i Minke, 2019:23).

Spørgsmål og refleksioner

Hvordan harmonerer restriktionerne og reaktionerne med kriminalforsorgens grundlæggende princip om normalisering og princippet om mindst mulig indgriben?

Er reaktionerne proportionale?

Hvordan fortolker praksis de politiske udmeldinger om disciplinærstraf? Er skønnet jf. sfbl. § 68 kommet under regel?

Hvor ofte sker der kumulation og hvad med grænsen på 4 uger?

Hvad ved vi om de personer, der ikendes disciplinærstraf?